

**РЕПУБЛИКА СРПСКА
ОПШТИНА ШАМАЦ
ЈАВНА УСТАНОВА НАРОДНА БИБЛИОТЕКА**

Краља Александра I Карађорђевића бб, 76230 Шамац, тел: 054/620-580

**ИЗВЈЕШТАЈ О РАДУ
НАРОДНЕ БИБЛИОТЕКЕ ШАМАЦ
од 1. јануара до 31. децембра 2019. године**

Шамац, април 2020. године

На основу чланова 54, 56, и 60. Закона о библиотечној дјелатности (Службени гласник Републике Српске“ број 44/16), члана 23. Статута Народне библиотеке Шамац, Управни одбор Народне библиотеке Шамац, на сједници одржаној 22.4.2020. године на приједлог директора Библиотеке, усваја

ИЗВЈЕШТАЈ О РАДУ

НАРОДНЕ БИБЛИОТЕКЕ ШАМАЦ

од 1. јануара до 31. децембра 2019. године

Извјештај се односи на период од 1. јануара до 31. децембра 2019. године.

Народна библиотека Шамац основана је одлуком Скупштине општине Шамац од 10.10.1994. године, те дјелује као самостална установа јавне службе на подручју општине Шамац. Основна дјелатност Народне библиотеке Шамац утврђена је Законом о библиотечно-информационој дјелатности, Законом о јавним службама и Законом о заштити културних добара.

Библиотека Шамац представља установу од посебне друштвене важности, те има значајну улогу у доприносу унапређења образовног нивоа становништва. Неки од задатака су: систематско и организовано прикупљање, обнављање, чување и стручна обрада библиотечке грађе; заштита Старе и ријетке књиге, професионалан рад са корисницима библиотечких услуга, информисање, те развој и унапређење библиотечке дјелатности у свим типовима библиотека на подручју општине Шамац.

Једна од основних услуга Библиотеке јесте издавање и посуђивање библиотечке грађе, међутим, Библиотека својим корисницима нуди и друге опције које им могу помоћи у едукацији: културно-промотивна дјелатност, слободан приступ књижној грађи која је богата различитим информацијама, и сл. Испред себе за циљеве увијек постављамо изградњу и смјештај књижног фонда, промовисање библиотечке грађе и потицање кориштења исте, отвореност капацитета Библиотеке за потребе локалне заједнице, те модернизовање библиотечке дјелатности у складу са савременим библиотечким стандардима.

У вријеме када велики број људи прибјегава читању интернетских издања, циљеви Библиотеке су били и остају да се осигура и брани право на читање, афирмише књига и сам процес читања (самим ти се врши и афирмација библиотеке као установе); развијањем библиотечног фонда, развија се савремена библиотека у виду локалне капије знања, те тако настаје један такоређи информациони кутак који свим становницима Општине омогућава услове за образовну, научну и културну афирмацију појединца и саме заједнице.

ЈУ Народна библиотека Шамац је, у складу са својом мисијом и визијом, могућностима и задатим циљевима, у протеклој 2019. години успјела да својим корисницима пружи квалитетне услуге и да својим радом унаприједи основну дјелатност ове установе. Свакодневно се обављао рад са корисницима – издавање публикација и задуживање читалаца, примане су враћене публикације и вршено је раздуживање читалаца; вршено је разврставање књижне грађе и слагање исте у полице по УДК бројевима; путем задужења корисника провјеравали смо временске рокове задужених

публикација, те опомињали читаоце који су прекорачили исте, како би извршили поврат задужених публикација. Вођене су статистичке евиденције о броју посјетилаца, као и о броју посуђене библиотечке грађе, те су додијељене захвалнице приватним лицима која су током протекле године поклонила књиге, периодичне публикације, брошуре и другу библиотечку грађу Установи. Радиле смо на промовисању писмености, читања, учења, и трудили смо се да оправдамо указано повјерење наших корисника, захваљујући којима растемо и развијамо се из дана у дан. Редовно се водила евиденција о пристиглој штампи, структури и броју корисника, структури кориштене библиотечке грађе; упознавали смо читалаоце са новима насловима (у просторијама Библиотеке и путем наше Фејсбук странице „ЈУ Народна библиотека Шамац“), те редовно организовање и слагање књига у књижном фонду. Самим тим сматрамо да је Библиотека успјешно извршавала и обављала пред њу постављене послове и задатке, те су исти извршавани на вријеме и на задовољавајући начин што се књижног фонда и рада са корисницима тиче.

У циљу промовисања Библиотеке и информисања ширег круга јавности о дешавањима и новитетима, током 2019. године настављена је добра сарадња и комуникација са локалним медијима.

Како бисмо својим корисницима омогућили што квалитетнији садржај, током протекле године смо се трудили да допунимо књижни фонд разноврсном литературом, првенствено у сврху образовања, затим у сврху стручног и научног рада, информисања, животног учења, као и забавног карактера. Самим тим се повећао број књига у књижном фонду, број уписаних корисника на дјечијем и одраслом одјељењу, као и број обновљених уписа. Забиљежен је један позитиван помак у пословању библиотеке Шамац, што је од великог значаја, уједно и позитивно поткрепљење када је ријеч о пословању Установе у предстојећем периоду.

Примијетили смо да само нова, актуелна и лијепа књига привлачи читаоца Библиотеци. Из тог разлога пажљиво бирамо књиге из лијепе књижевности, и можемо се похвалити да смо и у 2019. години успјели обезбиједити књиге са топ листа издавачких кућа у Републици Српској и Србији, а то је нешто што наши читаоци препознају, поштују и поздрављају. У набавци књига, акценат смо стављали на језик и књижевност; поред најтраженијих наслова, трудили смо се да испоштујемо и потребе ученика основних и средњих школа за лектиром. Библиотека као установа није дужна да одговара на потребе из лектирног програма, али узевши у обзир стање у (школским) библиотечким фондовима, те осјећај одговорности према ученицима и њиховим родитељима, определијели смо се за набавку књига из лектирног програма.

Набавка књига се одвијала према досад утврђеним начинима – куповином, поклоном, размјеном, те осталим видовима набавке. На основу статистичких података, у 2019. години купљена су 202 наслова, а 572 наслова су добијена на поклон. Процес обраде библиотечке грађе одвијао се према раније утврђеним и договореним процедурама уз употребу програма „Публико 2004“, чији је аутор Народна матична библиотека Добој. Приликом обраде библиотечке грађе, извршавани су следећи послови: физичка обрада библиотечке јединице, каталогизација у програму „Публико 2004“, штампање инвентарних књига, дистрибуција обрађене грађе у одјељење, те смијештање исте, затим слагање и обрада периодичних публикација (обрађене су 33 периодичне публикације).

Што се тиче Старе и ријетке књиге, у Библиотеци се тренутно налази 275 примјерака, од тога је 230 примјерака екс либрис Зорице и Александра Деспић. Најстарија издања датирају из 1904. године: Жил Пејо и дјело „Образовање воље“, и Петар Кочић и дјело „С планине и испод планине“. Поменуте, од изузетне важности за Библиотеку екслибрисе, добили смо на поклон од Народне и Универзитетске библиотеке Републике Српске. Самим тим, обезбиједили смо стручно, уредно и ажурно вођење ових посебних фондова библиотечке грађе.

Библиотека Шамац је активна на друштвеној мрежи „Фејсбук“ (страница под називом „ЈУ Народна библиотека Шамац“), гдје редовно објављујемо интересантне књижевне наслове, шта је то ново у нашој Библиотеци, препоруку дана, и слично. Током 2019. године смо путем исте редовно обавјештавали наше читаоце о новитетима, што је

такође остварило позитиван утицај на њих у смислу информисања, нових наслова, дешавања у Библиотеци и слично. Самим тим, читаоци често траже наслове које препоручимо путем странице.

У 2019. години посјете Библиотеци забиљежили су наставници и професори са ученицима из основне и средње школе, гдје их је стручно библиотечко особље информисало о књижном фонду, начином на који су књиге смјештене у полице, како се издају, те колико времена је дозвољено да се исте задрже.

Библиотека је обавила бесплатан упис првачића из основне школе *Шамац* и основне школе *Србија* из Црквине. Ученици су нас посјетили са својим учитељима, при чему су се упознали са књижном фондом Библиотеке, лектиром и уписнином, а поред бесплатног уписа наградили смо их и симболичним поклонима уз слоган „Буди и ти наш нај ђак првак“, што је посебно обрадовало ученике. Што се ученика основне школе *Србија* тиче, обрадовали су нас својим ликовним радовима, које смо изложили у просторијама Библиотеке.

Поред ученика, посјетила су нас и дјеца предшколског узраста, које смо такође упознали са неким од основних правила која се односе на пословање Библиотеке, а забиљежено је и неколико нових уписа.

Као и претходних година, и прошле године смо активно подржали сва културна дешавања на подручју Општине, посебно књижевне промоције локалних аутора. Дали смо свој допринос у смислу промоције и куповине књига локалних аутора, док су поклоњени примјерци смјештени у Завичајну збирку.

УСЛОВИ РАДА

Када је у питању простор за обављање библиотечке дјелатности, Библиотека не испуњава услове; наиме, површина Библиотеке је 108,63 м², смјештена је у четири просторије од којих су три предвиђене за обављање библиотечких послова. Иначе, сваки радник Библиотеке треба да има засебан простор, како би се библиотечки послови обављали неометано. Међутим, све три раднице Библиотеке су смјештене у једну просторију гдје се врши обрада књижног фонда, циркулација истог, пријем читалаца, пријем службених странки итд, док је у централној просторији смјештен књижни фонд. Дакле, двије просторије су у потпуности неупотребљиве, влага је и даље присутна у свим просторијама, а зидови су на многим мјестима напукли. Зграду у којој је смјештена Библиотека, двадесетих година прошлог вијека, Српском културном и просвјетном друштву „Просвјета“, чије је сједиште било у Сарајеву, као легат, завјештали су трговац Симо Дакић и супруга му Јелена.

У складу са финансијским могућностима, обновили смо дио канцеларијске опреме, како би посао текао без прекида и неких значајних проблема.

Што се услова за гријање тиче, и даље су јако лоши, књижни фонд се уопште не загријава, док се раднице Библиотеке грију у канцеларији помоћу једне гријалице. До сад нису издвојена нека значајнија средства како би се простор Библиотеке коначно и комплетно загријао; инсталације су такође старе и дотрајале.

Надамо се да ће до краја 2020. године Библиотека бити пресељена у нову зграду, гдје ће функционисање Установе бити подигнуто на један виши ниво; афирмацијом Библиотеке као нове парадигме, у доба интернета и отуђивања појединца од књиге, настојаћемо да Библиотека постане поново један од најзначајнијих брендова општине Шамац.

КАДРОВИ

Библиотека не испуњава минимум услова прописаних чланом 11. став 2. Правилника о стандардима и нормативима у библиотечко-информационој дјелатности („Службени гласник Републике Српске“, број 44/16) према коме Библиотека треба да има

најмање пет стручних радника од којих најмање два са високом стручном спремом. У Библиотеци су запослена укупно три радника. Стручне библиотечке послове, поред директора, обављају два радника са средњом стручном спремом.

НАБАВКА, ОБРАДА И СМЈЕШТАЈ БИБЛИОТЕЧКЕ ГРАЂЕ

Правилником о условима за оснивање и почетак рада библиотека прописано је да библиотека која библиотечку дјелатност обавља као самостална установа мора имати најмање 20.000 инвентарисаних и стручно обрађених књига и других јединица библиотечке грађе. У 2019. години Библиотека броји 21 923 књиге, од чега су 21 773 књиге на српском језику, а 150 на страним језицима. Књиге које припадају Збирци старе и ријетке књиге, те Завичајној збирци се не издају. На дјечијем одјељењу је смјештено укупно 4 670 књига, а на одраслом одјељењу 16 677 књига. Као што је већ поменуто, добили смо на поклон и 275 примјерака који припадају Збирци старе и ријетке књиге, док Завичајна збирка броји 301 наслов (табела1).

Библиотека располаже са књигама инвентара монографских публикација у електронском облику, које су креиране примјеном програма за аутоматизацију библиотечког пословања *Публико 2004*. У аутоматизацији Библиотеке стручну помоћ пружа Народна матична библиотека у Добоју, која је и аутор програма *Публико 2004*. Матична библиотека редовно прати и контролише рад Народне библиотеке Шамац, и задовољни су истим, имајући у виду услове у којима функционишемо, те досад није било никаквих примједби озбиљнијег тона на пословање Библиотеке. Чланови из стручног надзора матичне библиотеке долазе у посјету неколико пута годишње, и несебично нам пружају стручну помоћ уколико се јави потреба за истом.

Приликом обраде библиотечких јединица које припадају посебним фондовима, као што је Завичајна збирка и Збирка старе и ријетке књиге, у подручју напомена о конкретном примјерку наведене су све специфичности сваког примјерка, а нарочито секундарна обиљежја која га чине ријетким као што су екслибрис, печати, аутографи, дедикације и маргиналије. На основу ових сачуваних података о Збирци старе и ријетке књиге у бази *Публико 2004* Библиотека ће настојати да сачини листу дезидерата и покушаће да реконструише Збирку дупликатима.

Поред тога, простор Библиотеке треба опремити новим полицама за смјештај енциклопедија, лексикона, рјечника и приручника, те рачунарима који би имали инсталисане потребне програме и интернет, како би се корисницима омогућило лакше проналажење информација и претраживање библиотечког фонда; самим тим бисмо нашим читаоцима омогућили што пријатнију атмосферу и услове приликом њихове посјете и боравка у просторијама Библиотеке.

КОРИШЋЕЊЕ БИБЛИОТЕЧКЕ ГРАЂЕ

Корисници наших услуга имају на располагању библиотечку грађу у одјељењу за читаоце до 14 година и на одјељењу за одрасле читаоце. На поменутих одјељењима информативно позајмне службе евидентирано је преко 1 500 корисника, а упис је обновило 359 корисника (у 2018. години тај број износио је 311).

На одјељењу за читаоце до 14 година евидентирано је преко 500 корисника, а упис је у току протекле године обновило 175 (у 2018. години тај број износио је 130). Издато је 1 400 библиотечких јединица. За ефикаснији смештај, лакши приступ и кориштење библиотечке грађе потребно је проширење смјештајних капацитета и набавка нових полица.

На одјељењу за одрасле читаоце евидентирано је преко 1 000 корисника, док су 184 корисника обновила упис (у 2018. години тај број износио је 181). Издато је 2 405 књига. Највећи број корисника библиотечких услуга на овом одјељењу су грађани разних занимања и различите животне доби, затим пензионери, те ученици средње школе и студенти. Одјељење за одрасле уједно важи и за најфреквентније одјељење наше

Библиотеке, што подразумијева и обиман рад са корисницима – учлањење у Библиотеку, давање стручне помоћи око избора књига, попуњавање фонда, смјештај књижне грађе и бројне друге активности, а све у интересу наших корисника.

Укупно је на оба одјељења позајмне службе издато 3 805 монографских публикација (табеле 5 и 7).

Што се уписнине тиче, иста остаје на нивоу претходних година - 5 КМ за дјецу и пензионере, бесплатан упис за првачиће, социјално угрожена лица и дародавце библиотеци, те 10 КМ за средњошколце, студенте и остале одрасле кориснике; иста уједно важи за најнижу у окружењу.

Народна библиотека Шамац је прикупила податке и о условима рада и стању у библиотекама у основним и у средњој школи на подручју општине Шамац.

У библиотеци средњошколског центра *Никола Тесла* је протекле године обрађено 2 000 монографских публикација; школа броји 413 ученика и 60 радника. У библиотеци ради 1 радник са положеним стручним испитом.

Основна школа *Шамац* има библиотеку са 10 000 монографских публикација, од чега је обрађено 6 500 монографских публикација. Школа има 400 ученика и 45 запослених. Број радника у библиотеци је 3, од чега 2 радника имају положен стручни испит.

Основна школа *Обудовац* има библиотеку са 9 746 монографских публикација, и каталожка обрада је у току. Броји 257 ученика и 43 радника. У библиотеци ради једна радница са положеним стручним испитом.

Основна школа *Србија* у Црквини има библиотеку са 4 832 монографске публикације, од чега је 4 481 публикација инвентарисана. У школи су запослена 34 радника, а школа има 165 ученика. У библиотеци раде 3 радника, без положеног стручног испита.

Библиотека основне школе *Слатина* броји 6 366 монографских публикација, и све су инвентарисане у поменутом броју. Школа има 115 ученика и 38 запослених. У библиотеци ради 1 радник и има положен стручни испит.

АКТИВНОСТИ УПРАВНОГ ОДБОРА И МАТЕРИЈАЛНИ ТРОШКОВИ

Што се тиче активности Управног одбора Народне библиотеке Шамац у 2019. години, састанци истих су се одржавали по потреби, приликом којих се дискутовало о актуелностима, проблемима, напретку, и свему ономе о чему чланови истог треба да буду упућени. Донесен је и усвојен Програм рада и финансијски план за 2020. годину, као и Финансијски план који се односи на средства која за Библиотеку издваја Министарство просвјете и културе.

Драгица Боројевић, која је обављала функцију вршиоца дужности директора, током 2019. године именована је за директора ЈУ Народна библиотека Шамац.

Што се материјалних трошкова тиче, Министарство просвјете и културе исплаћује плате, док се за све остале трошкове Библиотека финансира из буџета Општине.

Шамац,

Број: 15/20

Директор
Драгица Боројевић